

Beijerlandsche Berichten

OUd-BEIJERLAND, dat als uit ruigte werd geboren,
Kan thans 't oplettend oog des reizigers bekoren,
'T herinnert EGMOND ons, door SPANJES beulenrot,
Voor Vaderlandsche trouw vermoord op een Schavot,
'T leed weinig in den nood van Nederland, voor deezen
Maar moest in 't jongst Kraakeel een prooi der plondring
weezen.

Uitgave van "Historische Vereniging Oud-Beijerland"

Historische Vereniging Oud-Beijerland

Opgericht 30 september 1997
Beschermer: T. Frederiksz. baron van Tuyll van Serooskerken,
Ambachtsheer van Oud-Beijerland

www.hvobl.nl

Beijerlandsche Berichten

Jaargang 26

nummer 91

juni 2023

Redactie

Pieter Jan in 't Veld
Jan Paul van der Spek

Contributie

Minimaal € 10,- per jaar
Rekeningnummer NL16 RABO 0351 1871 03 t.n.v. HVO, Oud-Beijerland
Buiten de regio wordt de Beijerlandsche Berichten per post verzonden
en brengen wij € 6,- kosten in rekening

Bestuur

Pieter Jan in 't Veld, voorzitter, (0186) 61 75 23
Adri de Groot, secretaris, Willem Vrijlandstraat 75, 3262 GN
Oud-Beijerland. (06) 51 05 26 60. mail: a.groot21@upcmail.nl
Henk Dijkstra, penningmeester en ledenadministratie. (0186) 61 69 06
mail: historischeverenigingobl@gmail.com
Lennart van der Meer, lid. (06) 43 89 41 14

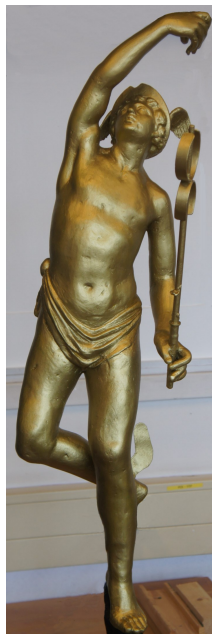
Archief

Het Historisch Informatie Punt (HIP), is gevestigd in de het
Oude Raadhuis aan de Waterstal in Oud-Beijerland.
Geopend elke 2e en 4e dinsdag van de maand van 14.00 tot 16.00 uur,
behalve in de maanden juli en augustus.
Buiten deze tijden contact: Alie van den Berg (0186) 61 42 40

ISSN 2210-8645

Inhoud

Van het bestuur	3
Oud-Beijerland 100 jaar geleden <i>Rob van Brakel</i>	4
<i>Mercurius</i> <i>Yvonne Mallander</i>	9
Het marktgebouw <i>Pieter Jan in 't Veld</i>	11
De winkel van Beversluis <i>Pieter Jan in 't Veld</i>	15

Handbrandspuiten **17**
Bas de Koning

Boekenrubriek <i>Jan Paul van der Spek</i>	21
---	----

Foto's thema: kroegen van weleer	24
-------------------------------------	----

Aanwinsten <i>Alie van den Berg</i>	28
--	----

Van het Bestuur

Voor u ligt er weer een nieuwe "Beijerlandsche Berichten" met verhalen over de rijke geschiedenis van ons dorp.

Na het overlijden van onze beschermheer F.A. baron van Tuyll van Serooskerken, heeft zijn zoon T. Frederiksz. baron van Tuyll van Serooskerken de titel van ambachtsheer geërfd van zijn vader. Hij heeft toegezegd om evenals zijn vader ook het beschermheerschap van onze vereniging op zich te nemen. Daarmee blijft de band van onze vereniging met de familie Van Tuyll van Serooskerken bestaan.

Het Mercuriusbeeld waarover u eerder in dit blad heeft kunnen lezen, heeft nu een vaste plek gekregen in de salon van het Oude Raadhuis.

Begin april heeft ons bestuur gesprekken gehad bij Koni over het archief van de schokdemperfabriek, dit overleg heeft er in geresulteerd dat onze vereniging toestemming heeft gekregen van de directie om het archief te digitaliseren en onder te brengen in het archief van de vereniging. Daarmee is de historie van de fabriek voor het nageslacht bewaard en in te zien.

In april hebben wij de nieuwe bewoners van de appartementen aan het Vierwiekenplein gefeliciteerd met hun nieuwe woning en het aanbod gedaan om enkele foto's te bestellen van het huidige Vierwiekenplein zoals het eerder was. De berichtgeving in de pers had een interview op radio Hoeksche Waard tot gevolg.

Wij zijn nog steeds op zoek naar oud fotomateriaal of documenten die misschien nog op uw zolder liggen, wij willen het graag digitaliseren, met de garantie dat u het weer snel wordt terug bezorgd als u het terug wilt hebben.

Bert Roos
ARCHITECTUUR

Een all-round architectenbureau, inzetbaar voor bouw en verbouw, renovatie en restauratie in alle segmenten van de woning- en utiliteitsbouw.

West-Voorstraat 25 B 3262 JP Oud-Beijerland T: 0186 614 157
M: 06 538 382 17 E: b.roos@bertroos.nl www.bertroos.nl

Oud-Beijerland 100 jaar geleden

Rob van Brakel

Terwijl in de “grote” wereld in de lente van 1923 verbazing alom is over de schatten in het pas ontdekte graf van farao Toetanchamon, spelen zich in Oud-Beijerland bescheidener zaken af.

Op 13 maart worden de resultaten van de toelatingsexamens van de ambachtsschool gepubliceerd: van de 24 kandidaten voor de timmeropleiding werden er 19 toegelaten, van de 6 voor smeden en bankwerken 4, en voor de opleiding tot schilder beide kandidaten. We treffen hierbij namen aan als Van de Wetering, Kouwenhoven, Doolaard en Van Nood. In datzelfde nummer staan de vonnissen van het Kantongerecht. Het ver-

voer van niet gekeurd vlees wordt bijvoorbeeld bestraft met een boete van 8 gulden of 4 dagen hechtenis, het “niet onschadelijk houden” van een hond met 12 gulden of 8 dagen hechtenis. Zelfs het laten fietsen zonder licht van een knechtje kost 2 gulden per keer, of 1 dag hechtenis en het toelaten van een persoon onder de zestien in een herberg 4 gulden of 4 dagen hechtenis. De vrijheidsstraffen zijn fors, de boetes ook, als je weet dat in 1923 het weekloon van een arbeider tussen de 30 en 40 gulden is. In die zin is het ook vermelde verlies van een portemonnee met een inhoud van 1,25 gulden een hele klap.

Op 15 maart is er een ledenvergadering van het Groene Kruis, met aansluitend een voordracht met lichtbeelden over de tuberculosebestrijding. Dat men meer aandacht heeft voor gezondheid, en dus voor sport, blijkt ook uit andere in de kant vermelde berichten: Olympia, dan zeven jaar jong, wint op zondag 11 maart met 9-0 van BVV Smitshoek. En op zaterdag 17 maart wordt een biljarddemonstratie gegeven door twee beroepsspelers uit Rotterdam: een partij gespeeld tot 500 caramboles, benevens enkele kunst- en fantasiestoten. Nodig is al die aandacht zeker, want in de krant van 20 maart staat, dat op het adres Baan 84 een geval van tyfus geconstateerd is.

In diezelfde krant wordt door de burgemeester ter openbare kennis gebracht, dat voor de gemeenteraadsverkiezingen de lijsten van de kandidaten uiterlijk op dinsdag 10 april moeten worden ingeleverd: maximaal 18 per lijst, met steun van minimaal 25 ondertekenaars, die ingeschreven staan als kiezers. Een paar dagen later wordt gemeld dat de vastgestelde kiezerslijst voor ieder ter inzage ligt tot en met 21 april. Verbeteringen kunnen worden aangebracht tot 15 april. Er zijn merkwaardig genoeg verschillende kieslijsten voor de gemeenteraad (een lijst van het jaar 1923/24 met 2918 kiezers), de Provincie (een lijst van 1922/23 met 2979 kiezers) en voor de Tweede Kamer (2991 kie-

Timmerklas op de ambachtsschool

zers). Er zijn geen verkiezingen voor de Tweede Kamer, wel voor de Provincie (op woensdag 11 april) en voor de gemeenteraad (vermoedelijk op donderdag 17 mei; helaas kan ik daar geen bevestiging van vinden).

Die gemeenteraadsverkiezingen beloven in 1923 onge-
meen spannend te worden, want er is een kwestie die het
dorp splijt: het al dan niet bouwen van een nieuwe gasfab-
riek. Er zijn twee kampen: zij, die meer in elektriciteit zien
voor de toekomst dan in gas, en de bestaande fabriek dus
willen handhaven; en zij, die aan gas de voorkeur geven,
daarom het oplappen van de oude fabriek zinloos vinden en
een nieuwe fabriek willen. Er wordt door deskundigen een
rapport geschreven, waarin gepleit wordt voor een nieuwe
gasfabriek. Met de kleinst mogelijke meerderheid (zes te-
gen vijf) heeft de raad daartoe op 5 oktober 1922 ook beslo-
ten: men heeft daarom op 23 januari 1923 een terrein van
de firma Van de Wetering gekocht met een fabriek, een
loods en een balkengat (een ondiep water, waarin boom-
stammen bewaard worden), en bedongen dat die fabriek op
15 maart leeg moet worden opgeleverd. Op 28 april, dus
net voor de verkiezingen, besluit men een lening van
221.000 gulden aan te gaan voor de bouw, maar de tegen-
standers roeren zich met schimpdichten op de deskundig-
heid van de raad:

*Als iemand zijn waar kan verkopen, met winst van voldoende percent,
Dan wordt je, zoo dachten de mannen, In de politiek ook wel een vent.*

Een van de lijsten voor gemeenteraad, de Groep Kiezers, bestaat uit tegenstanders van het bouwbesluit en van de lening, dus de verkiezingen worden spannend. Intussen spelen er natuurlijk ook nog dingen, die voor andere inwoners veel belangrijker zijn: op zondag 25 maart gaat bij de Nederlandse Protestanten Bond een vrouw voor, mej. Ds. C. Boerlage, iets wat bij bepaalde kerkgenootschappen zelfs nu nog niet mogelijk is. Veel mensen zullen blij zijn te horen dat er subsidie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Landbouw komt voor de ondersteuning van werkloze arbeiders. En niet te vergeten het kleine leed: het Post- en Telegraafkantoor te Oud-Beijerland publiceert een lijst(je) van onbestelbare brieven en briefkaarten en drukt ieder op het hart toch vooral de afzender te vermelden.

De nieuwe gasfabriek aan de Scheepmakershaven

**...ook u kunt
geld verdienen
voor uw club,
vereniging
of ...!**

**Bent u lid van deze club of vereniging?
Dan kunt u de clubkas flink spekken!**

Koopt of verkoopt u een huis via makelaardij De Jong of laat u uw huis door ons taxeren, dan keren wij een bonus uit op de rekening van uw club, vereniging of ... van uw keuze. Deze bonus kan wel oplopen tot € 225,- per klant!

Kom voor meer informatie vrijblijvend langs bij één van onze vestigingen of kijk eens op onze website: www.makelaardijdejong.nl

Makelaardij De Jong
West-Voortstraat 29
3262 JP Oud-Beijerland
Telefoon 0186-617555

Makelaardij De Jong
Pieter Repelaerstraat 61B
3297 BL Puffershoek
Telefoon 078-6736255

De actieve Makelaar

www.makelaardijdejong.nl

funda
powered by nvm

Particulier & Zakelijk | Verkoop | Aankoop | Taxaties | Hypotheken

Naar aanleiding van het opknappen en exposeren van het beeld van Mercurius in de etalage Molendijk 39, schreef Yvonne Mallander het volgende gedicht:

Mercurius

1853

werd je reeds geschonken
getooid met een laagje goud
als raadsbesluit beklonken
te plaatsen op een prominente plek
God van de handel
maar ook van de reiziger
vele malen moest je aan de wandel
van hot naar her
van "vischbank" naar markt
je reizen gingen nooit ver
stoffige zolders tastten
je houdbaarheid aan
nu na 270 jaren
gerestaureerd
mag je weer je mannetje staan.

Yvonne Mallander

B A Z Z
Jeans & Casual

Oost-Voorstraat 27-28, Oud-Beijerland
www.bazzcasual.nl

www.makocleaning.nl

mako

cleaning service

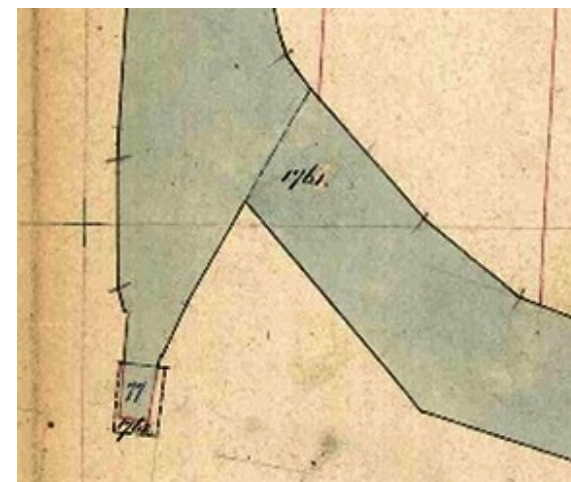
Schoonmaak-onderhoud
Glazenwasserij
Gevelreiniging
Graffitiverwijdering

L.J. Costerstraat 4 • Oud-Beijerland
Telefoon 0186 - 619 500

Het marktgebouw

Pieter Jan in 't Veld

In de Beijerlandsche Berichten van september 2021 is het marktgebouw zijdelings genoemd bij het artikel over het beeld van Mercurius. Nu de weekmarkt in zijn huidige vorm vorig jaar 65 jaar bestond, zijn we verder gaan zoeken. Wat is het verhaal achter het marktgebouw en waar stond het marktgebouw nu precies?

Waar stond het marktgebouw nu precies?

Het marktgebouw stond waar we midden op de foto de lan-taarn zien staan.

Volgens het kadaster stond het aan de uitloper van de haven, sectie D no. 77.

Op 15 december 1884 besluit de gemeenteraad op verzoek P. Breesnee, A. de Groot, A. den

Hartigh, A.B. de Vries van Meerten, K. Schipper Karelsz en A. Taselaar om te komen tot een weekmarkt om hier hun producten te kunnen verkopen. De weekmarkt zal ieder woensdag worden gehouden. De initiatiefnemers willen markt niet in de buitenlucht maar in een marktgebouw. Op 23 januari 1885 beleggen de initiatiefnemers hun eerste vergadering onder voorzitterschap van Albertus Barendinus de Vries van Meerten, de zoon van ds. Dirk Karel van Meerten. De overige initiatiefnemers vormen het bestuur. De initiatiefnemers hebben een lening afgesloten van f 1000,- en verdeeld in 400 aandelen van f 2,50. Er zijn slechts 271 aandelen geplaatst. Als niet alle aandelen worden geplaatst zal het marktgebouw er niet komen. Daarom wordt de termijn van inschrijving tot 31 januari verlengd. Er wordt verder besloten dat er een aanvraag bij de gemeente wordt gedaan voor een stuk grond om het gebouw te kunnen bouwen. Ook wil men graag dat de gemeente deelneemt in het marktgebouw om een gedeelte van het gebouw in te richten als vismarkt. Volgens de gestencilde versie van "uit vervlogen dagen" van K. Siderius (pagina 369) weten we dat er eerder een vismarkt is geweest in ons dorp. De kosten van het marktgebouw is f 965,-. Op 15 april 1885 wordt de eerste weekmarkt voor land- en tuinbouwproducten, paarden, rundvee en pluimgedierte gehouden. In het dagblad voor Zuid- Holland van 6 maart 1886 lezen we het volgende bericht:

" te Oud-Beijerland werd het vorig jaar een weekmarkt ingesteld, die in het begin druk bezocht werd; het marktgebouw, dat daarvoor gesticht werd, was de eerste weken te klein; spoedig echter werd het te groot en de markt begon week aan week te vermindere- ren, zoodat er thans niets meer van over is, dan het openen en sluiten van het gebouw op de daarvoor bepaalde uren. De stoombootrederij "Oude Maas", die na afloop der markt een boot naar Rotterdam liet varen, heeft daarvan afgezien"

Mr. A. VAN WEEL, Notaris te *Oud-Beijerland*, is van voornemen, als daartoe gelast, op **Donderdag den 3 Mei 1888**, des voormiddags **11 ure**, in het Koffiehuis "de Oude Hoorn" te *Oud-Beijerland*, in het **openbaar te verkoopen:**

Het Marktgebouw te Oud-Beijerland, om voor **1 Juni 1888 afgebroken, weggevoerd en betaald te zijn;** en tegelijk den **INVENTARIS** van dit gebouw, bestaande in **Schragen, Tafels, Gewicht en Bascule** voor 100 Kilo's gewicht.

Nadere inlichtingen geven de Heer A. TASELAAR te *Oud-Beijerland* en voorn. Notaris.

Het marktgebouw is niet levensvatbaar gebleken. Op donderdag 14 april 1888 komen de aandeelhouders bijeen in de bovenzaal van het logement "de Onderneming"; het huidige "de Heeren van Beijerland". Inmiddels is Pieter Breesnee tot

voorzitter gekozen, door het vertrek van Albertus Barendinus de Vries van Meerten naar Andel, waar hij notaris geworden is. Op voorstel van Gooy Pijl wordt besloten met 35 tegen 16 stemmen om het gebouw te verkopen. In het Nieuwsblad voor de Hoeksche Waard en IJsselmonde verschijnt er op 25 april 1888 een advertentie van notaris mr. A. van Weel waarin hij een openbare veiling aankondigt op 3 mei 1888 van het marktgebouw in het koffiehuis "de Oude Hoorn". Het marktgebouw moet door de koper vóór 1 juni van dat jaar zijn afgebroken, bij de koop is inbegrepen de inventaris, bestaande uit schragen, tafels, gewicht en bascule voor 100 kilo. Het marktgebouw wordt gekocht door de heer D. van der Linden uit Rhoon voor f 254,- en de inventaris voor f 29,95.

De marktcommissie besteedt het in orde maken van een gedeelte van de zeesluis waar het marktgebouw heeft gestaan. Het bestaat uit: "opwerken van een gemetselde voet en het maken en plaatsen van een ijzeren hek". Het werk wordt gegund voor f 92,- aan W. Stoker als laagste inschrijver. Op 23 juli 1888 komen de aandeelhouders voor het laatst bijeen in de bovenzaal van koffiehuis "de Oude Hoorn" om hun verlies te nemen.

KLIJNSMIT
ADMINISTRATIE- & BELASTINGADVIESBUREAU

Beetsstraat 3, 3261 PL Oud-Beijerland
Telefoon 0186-61 51 37
E-mail info@klijnsmit.nl
Internet www.klijnsmit.nl

Hubo

de Groot
Oud-Beijerland

Bij ons vind je een groot assortiment aan doe-het-zelf artikelen. We zijn daarin zo breed mogelijk en doen ons best om iedere doe-het-zelf klus tot een succes te maken. Kom je onverhoopt niet uit een klus? Vraag ons dan gerust om advies. Met de kennis die wij aan boord hebben kunnen we je ongetwijfeld vakkundig helpen. Mocht je er echt niet uit komen, dan hebben we altijd nog een kundige montage service achter de hand.

Openingstijden

Ma 08:00 - 20:00
Di 08:00 - 20:00
Wo 08:00 - 20:00
Do 08:00 - 20:00
Vr 08:00 - 20:00
Za 08:00 - 17:00
Zo Gesloten

Rembrandtstraat 7, 3262 HN Oud-Beijerland | (0186) 61 21 21 | oud-beijerland

De winkel van Beversluis

Pieter Jan in 't Veld

Er is niet veel bekend waar de galanteriewinkel van Nicolaas Hendrik Beversluis was gevestigd. In het boekje de negotie van Oud-Beijerland van Cees van Es wordt de winkel niet genoemd. En in de fotocollectie van Joris Buitendijk komen enkele foto's voor van de winkel.

Eerst even wie is deze Nicolaas Hendrik Beversluis? Hij is op 7 februari 1856 in Nieuw-Beijerland als zoon van Franciscus Gijsbert Beversluis en Geertrui Schipper. Hij trouwt in Oud-Beijerland op 11 oktober 1877 met Maria Suzanna Bongers. Het gezin krijgt 7 kinderen. Nicolaas Hendrik Beversluis is van beroep brood- en kleingood bakker, waarschijnlijk heeft hij zijn bakkerij al in het pand Grimhoek wijk A no. 59 (nu Oost Voorstraat 60). Tijdens een openbare veiling van de nalatenschap van Arie Baars Czn. in juli 1881 koopt hij het perceel, waarin hij is gevestigd voor f 1801,55.

In de periode van 1 januari 1881 tot 25 november 1896 komen we enkele advertentie tegen van Nicolaas Hendrik Beversluis als bakker van o.a. beschuit. Op 7 juli 1897 koopt hij van zijn vader een huis en erf aan de Lange Voorstraat voor f 1200,-- d.m.v. het Kadasternummer weten we dat dit gaat over het pand Oost Voorstraat 55.

SINKE BETONONDERHOUD SPECIALIST IN BETONREPARATIES

Sinke Betononderhoud is gespecialiseerd in betonreparaties, zowel esthetisch als constructief.

Veelzijdig zijn wij betrokken bij betononderhoudsprojecten in Nederland en België. Daardoor is er ruime kennis en ervaring in huis voor het repareren en herstellen van betonconstructies.

Bij alle mogelijk denkbare betonconstructies kunnen wij de betrouwbaarheid en functie in ere herstellen.

Wij hebben diverse reparatiemethodes tot onze beschikking: handmatige betonreparaties, betonspuiten, verpompen van mortels, injecteren van scheuren met epoxy hars of pur.

Welke techniek wordt toegepast is afhankelijk van de gestelde eisen, het type schade en de constructie.

Geïnteresseerd in één van onze diensten?

Neem vrijblijvend contact met ons op. Wij staan garant voor maatwerk, hoogstaande kwaliteit en gedegen advies.

Sinke
BETONONDERHOUD

DONKERVOORTLAAN 12 | 3261 NE OUD-BEIJERLAND | T 085 - 0498858 | WWW.BETONHERSTELLEN.NL | INFO@BETONHERSTELLEN.NL

Enkele dagen later verleent de smid Johannes Blommendaal hem een 2e hypotheek voor f 600,--. Als onderpand dienen het pand Oost Voorstraat 60 en het pas verworven pand Oost Voorstraat 55. Het gezin Beversluis verhuisd ook naar het net aangekochte pand Oost Voorstraat 55, (toen Lange Voorstraat 81) waar zijn ouders ook blijven wonen in Lange Voorstraat 81a. De broodbakkerij in het pand Oost Voorstraat 60 wordt verhuurd aan de broodbakker Abraham Besteman.

Het is aan te nemen dat Nicolaas Hendrik Beversluis in het pand Oost Voorstraat 55 is begonnen met zijn galanteriewinkel. Waarschijnlijk is de f 600,-- van Blommendaal bedoeld als investering voor de nieuwe winkel. Het aanvullend bewijs hiervoor is gevonden dat na 25 november 1896 er geen advertenties zijn verschenen van de broodbakker Beversluis. In 1902 verkoopt hij de bakkerij definitief aan Abraham Besteman. Begin 1911 vertrekken Nicolaas Hendrik Beversluis met zijn echtgenote, dochter de 16 jarige Maartje Christina en zijn vader naar Rotterdam waar zij op 17 februari 1911 worden ingeschreven. Nicolaas Hendrik Beversluis en zijn echtgenote overlijden in Rotterdam. Maria Suzanne Bongers op 8 januari 1919 en Nicolaas Hendrik Beversluis op 26 februari 1936.

0186-617078
uitvaartverzorgingmoree.nl
Prins Hendrikstraat 20-22
3262 ST Oud-Beijerland

Moree
uitvaartverzorging

 DUIFHUIZEN
Tassen & koffers

Handbrandspuiten

Bas de Koning

We hebben al eerder in Beijerlandsche Berichten een artikel kunnen lezen over de brandverordeningen zoals door schout en schepenen in het jaar 1585 verordineerd, mede vanwege de onhoudbare toestand van de waterkwaliteit in de sloot langs de Kerkstraat. (ga naar onze website: [hvobl.nl/publicaties/Beijerlandse Berichten](http://hvobl.nl/publicaties/Beijerlandse_Berichten). selecteer: item 25, BB december 2015 en/of item 21, BB december 2016)

In het boek van K. Siderius, 'Uit vervlogen dagen', pag.57 lezen we het volgende:

De 13e februari 1711 woedde er een grote brand in het dorp, die in de strooien daken overvloedig voedsel vond. Het spijt mij niet aangetekend te hebben, in welk jaar voor de aanschaffing van een brandspuit een collecte gehouden werd. Vermoedelijk was die spuit er al, voordat deze grote brand uitbrak, want in 1716 werd een huisje voor de tweede brandspuit gemetseld. Teneinde 's nachts bij het blussingswerk tenminste enig licht te hebben, werd in 1754 aan Aarnout van Meggelen over 't maake van ses lantaarns ten dienste van de brandspuijt f 18.6.0 uitbetaald.

Behalve de beide brandspuiten, die van het dorp waren, moest ieder van de ingezetene in later jaren nog het nodige brandgeweer aanschaffen; sommigen een ladder van 16 of van 20 sporten, anderen één of meer brandhaken of weer anderen één of twee leren brandemmers en een lantaarn. Dat alles moest om verwarring te voorkomen, hetzelfde nummer dragen als het huis .

In de loop der jaren is het dorp flink gegroeid. Ca. 250 jaren na de stichting van het dorp telde men al 480 huizen. In het jaar 1822 had ons dorp 2888 inwoners, in 1890 was dat aantal gegroeid tot 5292. Het vervuilen van de sloten blijft 300 jaar lang een probleem. Vooral voor de volksgezondheid. Het dorp heeft een behoorlijk aantal 'zwarte bladzijden' in zijn geschiedenis met betrekking tot besmettelijke ziekten. Oud-Beijerland had, wat de volksgezondheid betreft, een slechte naam. Het sterftcijfer was ruim boven het landelijk gemiddelde. Veel hygiënische maatregelen, zoals de aanleg van de waterleiding, verlaging van het polderpeil, instelling van de gemeentereiniging, het opruimen van de vele stinksloten in de kom van het dorp, betere geneeskundige verzorging en de komst van wijkverpleegsters hebben het sterftcijfer aanmerkelijk doen dalen.

Het is dan ook wel begrijpelijk dat de volksgezondheid meer aandacht kreeg dan de zorg voor de brandweer in die tijd.

Nadat in 1870 de sloot in de Nobelstraat en in 1874 de sloot in de Ooststraat zijn gedempt had men daar in geval van brand geen bluswater meer. Teneinde daarin te voorzien werden in elk van deze straten drie putten van een paar meter diep gemetseld. Door houten buizen werd het water uit het Spui aangevoerd. Voor de putten aan de

Bij de oude brandweerkazerne aan de Karel Doormanstraat

Nobelstraat door een buis door de Molendijk. Voor de putten aan de Ooststraat door een buis die begon achter de Meestof. Omstreeks 1900 waren de houten buizen verrot en werden ze vervangen door ijzeren buizen. Om aan de behoefte aan water voor de bewoners van beide straten tegemoet te komen, werd van gemeentewege op elke put, die oorspronkelijk uitsluitend als brandput bedoeld was, een pomp geplaatst.

In 1884 bleek dat geen der gemeentepompen goed drinkwater leverde. Door enkele particulieren en mede op aandringen van de plaatselijke huisartsen Dr. Hers en Dr. Lodder werd het initiatief genomen om een waterleiding aan te leggen. In 1887 is concessie aangevraagd voor de aanleg van een 'Hoogdruk- waterleiding'. In 1888 werd de Hoog-

drukwaterleiding in gebruik genomen met meer dan 200 aansluitingen.

Het probleem van schoon drinkwater was hiermee wel opgelost, maar het probleem met het bluswater bleef kennelijk onopgemerkt.

We weten niet of het besluiteloosheid van de gemeenteraad is, of een vooruitziende blik in combinatie met zuinigheid, maar als op een gegeven moment de brandspuiten niet allemaal meer in goede staat verkeren, wordt (nog steeds) niet over aansluitingen op de waterleiding gesproken. In een verslag van de gemeenteraad in de krant van 22 juli 1891 staat het volgende:

Oud-Beierland. 22 Juli 1891. In de jl. Vrijdagavond gehouden zitting van den gemeenteraad (.....) De Voorzitter doet mededeeling (.....) dat de reorganisatie der brandweer in orde is; er zijn thans 300 personen van 20 tot 40 jaren oud ten dienste bij de brandweer aangewezen. Verder deelt de Voorzitter mede dat bij de laatst gehouden beproeving der brandspuiten is gebleken, dat brandspuit No.2, staande in den Waterstal, in geen goede toestand verkeert en niet geschikt meer is op zichzelf te werken. Nu is dat juist de eenige spuit waar een paard voor kan gespannen worden, waarom Burgemeester en Wethouders den Raad voorstellen, aan spuit No.1 een burrie en 4 wielen te laten maken om voor die spuit, in goeden toestand verkeerende, een paard te kunnen spannen, ten einde spoediger op het terrein van den brand te zijn, indien er buiten de kom van de gemeente brand mocht uitbarsten.

De kosten van een en ander zijn door den gemeente-architect geraamd op f 71.-

Er volgt een uitgebreide discussie over kosten en noodzaak.

(....) en het zou zeer goed kunnen zijn dat spuit No.1 indien er hooge wielen onder kwamen, niet meer zoo geschikt was; daarom acht spreker het beter b.v.b. een jaar te wachten, om in dien tijd te overwegen of het niet beter zou zijn een nieuwe spuit te laten maken, die men dan kan laten inrichten om er een paard voor te spannen.

Indien er buiten de gemeente brand uitbarst, heeft men altijd spuit No.5 aan den Zinkweg nog. De Voorzitter vindt het niet goed om een jaar te wachten(.....)

Oostkade bij de oude Ambachtschool

De heer Hoogenboom zegt dat hij niet gezegd heeft, dat spuit No.2 ongeschikt is; die spuit is nog niet zoo slecht, als men er maar mee kan omgaan; de spuit is van oude constructie, men heeft een kwartier werk eer zij water geeft, het zit hem in de zuigers en de kurken zijn uitgedroogd, indien men er water in gooit dan zwellen zij dicht. Jacob Weeda kon er indertijd zeer goed mee omgaan.

(....) zegt dat Burgemeester en Wethouders alleen het voorstel deden om kosten te sparen. De Voorzitter zegt dat Burgemeester en Wethouders hun voorstel intrekken, maar zij verzoeken tevens dat de voorstanders van een nieuwe spuit niet te lang met hun voorstel zullen wachten.

'Niet te lang wachten met het voorstel' zal echter 21 jaar in beslag gaan nemen.

(wordt vervolgd)

Bronnen

K. Siderius, *Uit vervlogen dagen, geschiedenis van dorp en polder Oud-Beijerland*.
Bewerkt door W.P.J. Goosens en J. Schipper (Oud-Beijerland 1967) p.116

Siderius. p.199

Siderius. p.220

Nieuwe Vlaardingsche Courant, 22 July 1891, Koninklijke Bibliotheek, www.Delpher.nl

Boekenrubriek

Jan Paul van der Spek

Niet lang geleden heeft een tweetal leden van onze vereniging een boek geschreven. Dit verdient in deze rubriek zeker de aandacht. Op 14 oktober 2022 werd het boek 'Nader Bericht' over de Beijerlandse Brandweer van Bas de Koning gepresenteerd. Op 16 maart 2023 werd het boek 'Uit het leven van een dwangarbeider' van Leen van Driel in aanwezigheid van veel familieleden van dwangarbeiders, in de Open Hof, gepresenteerd.

Het eerste boek

Eerst 'Nader Bericht', met de ondertitel: '75 jaar Oud-Beijerlandsche Brandweervereniging'. Op de verzuchting: 'De Brandweer...? Ik kan er wel een boek over schrijven!' kreeg Bas de Koning direct het gevatte antwoord: 'Waarom doe je het dan niet?' En ja... dan kun je niet veel anders dan er toch maar aan te beginnen.

Het is een stevige studie geworden over de geschiedenis van de brandweer van Oud-Beijerland. Een boek vol met details en anekdotes. Voor iedereen die iets met deze brandweer te maken heeft gehad, een feest van herkenning. Maar het boek bevat meer; een gedegen analyse van de efficiëntie van de brandweerorganisatie. Ook voor een leek op dit terrein, biedt het boek veel onderwerpen die het lezen waard zijn.

Vanaf het begin van het dorp was er veel aandacht voor brandpreventie. Al in 1585 werden wetten uitgevaardigd om brand te voorkomen. Toch duurde het wel tot na de tweede Wereldoorlog voordat de brandweer een zelfstandige professionele organisa-

tie werd. Maar zelfs dat proces verliep soms moeizaam en traag. Een mooi voorbeeld daarvan is het optreden bij een brand op Krooswijk. In januari 1953 brak er brand uit in een loods. De brandweren van Heinenoord en Oud-Beijerland werden gewaarschuwd; die van Oud-Beijerland was snel ter plaatse, maar zonder toestemming van de burgemeester van Heinenoord mocht er niet op Heinenoords grondgebied gespoten worden! De inmiddels gearriveerde brandweer van Heinenoord kon ook niets uitrichten,, want de brandende loods bleek in Mijnsheerenland te staan. Gelukkig werd deze brand wel gelust.

Met de oprichting van de brandweervereniging op 26 juni 1946 kwamen de taken bij de professionals van de brandweer te liggen in plaats van bij de gemeente. In het boek wordt deze verdere ontwikkeling beschreven, tevens wordt aandacht besteed aan de technische kant van de brandbestrijding. De voertuigen, van de Austin H-57726 uit 1952 tot de tankautospuut 724 (Bj-84-SJ) uit 1987, worden uitgebreid beschreven. In het boek zijn naast de vele foto's, ook krantenknipsels en interviews opgenomen. QR codes geven de link aan naar menig filmpje. Kortom een levendig boek, zeer het lezen waard en dat niet alleen voor (oud)-brandweermensen.

Het 170 pagina's tellende boek 'Nader Bericht, 75 Jaar Oud-Beijerlandsche Brandweer Vereniging', ISBN nummer 9789403674247 of titel: Nader Bericht is te bestellen via bij www.mijnbestseller.nl/shop/ en kost 24,90 euro.

Het tweede boek

Nadat Leen van Driel al een voorzet gegeven had in Beijerlandsche Berichten van juni en september 2022, kwam onlangs zijn boek uit over de dwangarbeiders in het Duitsland van de Tweede Wereldoorlog. Samen met het eerder in 2021 uitgegeven boek *'als oorlog een drop overvalt'* vormt dit boek een afronding van verhalen over de oorlogsperiode van 1940 tot 1945.

In deze uitgave *'Uit het leven van een dwangarbeider'* worden de verhalen verteld van Oud-Beijerlandse jongens en mannen die tegen hun wil in Duitsland te werk gesteld werden. Vaak onder bijzonder zware omstandigheden. Het eerste deel van dit boek is gebaseerd op de inhoud van het nagelaten dagboek van Jan Baars. Een

boeiend relaas over jonge mannen die, ver van huis, onder oorlogsomstandigheden verplicht werden werk te verrichten. Zwaar was het niet alleen voor hen, maar ook voor de achtergelaten familieleden in het bezette Nederland. Zwaar was het voor hen die in 1945 terugkeerden, maar hun verhaal niet kwijt konden. Nog zwaarder was het voor de families waarvan een jongen niet terugkeerden.

In het tweede deel volgen de meer dan honderd namen met een korte beschrijving van de tewerkgestelden. Het boek eindigt met een uitgebreide toelichting en een vermelding van de gebruikte bronnen.

Leen van Driel heeft met het schrijven van dit boek een monument opgericht. Een herinnering aan de jonge mannen en hun families die onder zware omstandigheden de oorlogsjaren meemaakten. Een boek dat geschreven moest worden en dat het waard is om gelezen te worden.

'Uit het leven van een dwangarbeider'. Uitgeverij Aspekt. 240 pagina's. In de boekhandel verkrijgbaar voor € 24,95.

**Elektrotechnisch Buro
Wijntje B.V.**

Bij elektrotechnisch bureau **Wijntje** kunt u terecht voor al uw elektrotechnische installatiewerkzaamheden zoals onder andere:

- Licht- en kracht installaties
- Data netwerken • Noodverlichting
- Zwakstroom- en intercom installaties
- Keuren van elektrische apparaten
- Reparatie van witgoedapparaten
- Zowel voor bedrijven als particulieren

West-Voorstraat 14 3262 JP Oud-Beijerland 0186-612802 info@wijntjebv.nl www.wijntjebv.nl

**Brood- en banketbakkerij
Voordijk b.v.**

Molendijk 44 | Emmastraat 8b
Oud-Beijerland | Heinenoord
T 0186-612592 | T 0186-602086

bestelling@bakkervoordijk.nl
www.bakkervoordijk.nl

Foto's: kroegen van weleer

Café Havendam

Café Sportzich aan de Oud-Beijerlandsedijk

Toen tegenover de sportvelden van SHO, nu de wijk 'Even Buiten'

Links boven: Het café aan de Zinkweg 204, foto uit 1930

Rechts onder: Hubertus Paulussen en Anna Kits, Zinkweg 204

Links onder: Het café aan de Molendijk 47, foto uit 1973

Aanwinsten

Alie van den Berg

Vanaf 19 januari 2023 tot 28 april 2023.

- B-B-023 Joris Buitendijk, afscheidsalbum als bode van de gemeente Oud-Beijerland, 2002
- B-H-023 Ko weet uitkomst, door Anna Hers, uitg. van Lolkema en Warendorf.
- B-H-024 Het Buurtje, Door Anna Hers, idem.
- B-H-025 Moeders voorbeeld, door Anna Hers, idem.
- B-E-016 Het Huis van Egmont en de Beijerlanden, 1491-1619, door Jan Paul van der Spek, uitg. H.V.O. 2018.
- B-W-013 Water over het Eiland. door Pleun Troost, uitg. de Banier, 1988.
- B-K-023 De Ned. Hervormde Kerk in Oud-Beijerland -wandeling door het verleden door J. Weijers en aantekeningen betreffende de stichting van het Orgel door ds. S. la Lau , bewerkt door Els van Gemeren, uitg. stichting Oude Raadhuis, 2009.
- B-R-009 Boekje met Gedichten van mw.H.Hommes-van Atten
- B-O-058 Uit het leven van een Dwangarbeider, door Leen van Driel, uitg. Aspect, 2023

Oude kranten van mw. De Reus.

Diverse documenten van Slager Schipper, Kerkstraat 66/68 voor digitalisering

Verhaal van Cees Huisman, geschreven door Monieke Bouwens, april 1991.

Ontvangen van Ineke en Cees Huisman.

Collectie van het blad "De Koerier" ontvangen van mevrouw W. Korporaal.

Voor een onafhankelijk
Hypotheekadvies

Neem contact op met John van Helden 0186-634214
j.vanhelden@schepassurantien.nl www.schep-assurantien.nl